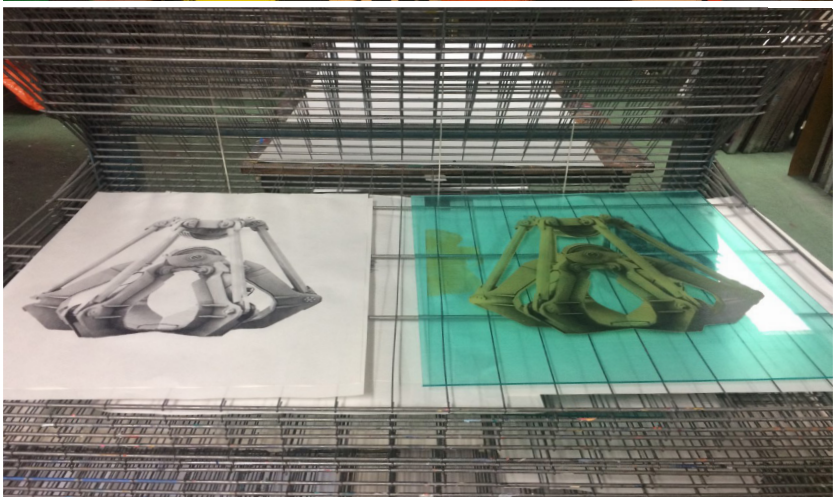
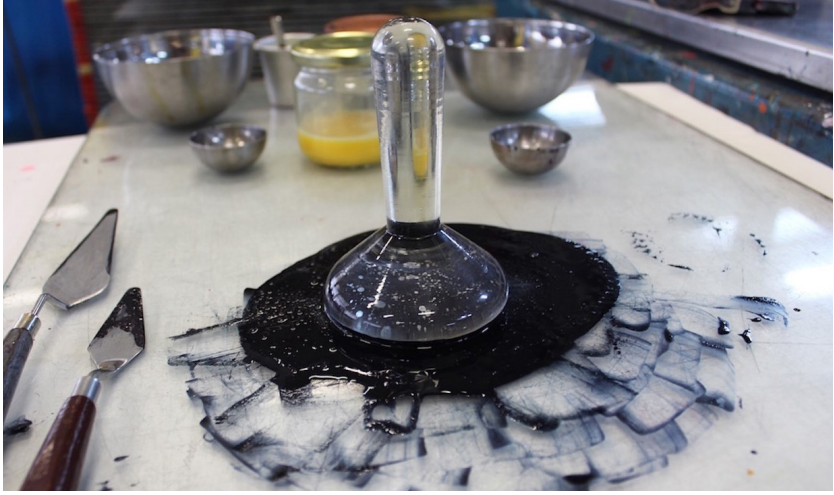

! AGA LAB !

ONDERNEMINGSPLAN 2021-2024

INHOUD

Introductie	2
1 ARTISTIEK INHOUDELIJK	2
1.1 Strategie	2
AGA LAB in een notendop	
Visie	
Missie	
Doelstellingen	
Doelgroepen	
1.2 Omgevingsanalyse, interne en externe analyse AGA LAB	3
Omgevingsanalyse	
Externe analyse	
Interne analyse	
1.3 Hoe we dat doen	5
I. Onderzoek door maken	
II. Talentontwikkeling	
III. Reflecteren, publiek maken	
2 BELANG VOOR DE STAD	9
3 UITVOERBAARHEID	10
I. Organisatie	
II. Inclusieplan	
III. Fair Practice Code	
IV. Bedrijfsvoering	
4 COMMUNICATIE	14
5 PROGRAMMA	16
6 TERUGBLIK	17
Team	20
Bijlagen	

INTRODUCTIE

In de Kolenkitbuurt in Bos en Lommer, net voorbij de Ringen verscholen achter het veldje van de Amsterdamse Voetbal Vereniging Sloterdijk, ligt een onbekende schat verborgen, een unieke plek die grafisch kunstenaars voorziet in hun inkt- en drukverslaving.¹

Zo begint het artikel van journalist en kunstenaar Arjan Reinders over ons 60e jubileumjaar in De Groene Amsterdammer. In deze zin ligt de kern besloten waar AGA LAB voor staat. We koesteren de waardevolle kennis van printtechnieken en drukpersen en zijn er voor de gedreven makers, die in een context van expertise, met een scala aan drukmogelijkheden, het grafisch medium tot het uiterste oprekken. Hier vind je de bron van veel kunst en design die zijn weg vindt naar lokale galleries, internationale musea en biënnales maar evengoed via projecten te zien is in de zorg of in de Amsterdamse wijken.

Naast het werk en onderzoek van kunstenaars, fotografen en ontwerpers die op AGA LAB afkomen heeft AGA LAB de afgelopen jaren verschillende projecten met maatschappelijke thema's in de stad (mede)ontwikkeld en getoond. Zoals over de culturele perceptie van typografie, zwarte heldinnen, en de toekomst van het medium print (waarbij diverse disciplines samenkomen). Actuele thema's die de veelzijdigheid van het

¹ Arjan Reinders, De Groene Amsterdammer, supplement Allard Pierson, 24.10.2019
medium en haar maatschappelijke betekenis tonen, waar veel publiek nieuwsgierig op afkwam en aan deelnam.

In ons laatste project met de titel *Cmd P for 2079* (over de rol van print in 2079) richtten we de blik op de toekomst en gingen in tegen de gedachte dat print geen lang leven meer beschoren zou zijn. Uit de positieve reacties in de pers blijkt dat we een actueel vraagstuk bij de kop te hebben. We zien ons hierin ook bevestigd door de toenemende belangstelling voor ons Artist in Residence (AiR) programma: uit Amsterdam, uit Neder-

² Als we schrijven over kunstenaars, de gebruikers van AGA LAB, bedoelen we kunstenaars, ontwerpers en fotografen.
land en elders uit de wereld melden zich (veelal jonge kunstenaars² aan. Zij houden de aandacht voor print springlevend.

AGA LAB is een ontwikkel-instelling. In de kern zijn we een maak- en onderzoeksplek met een groot netwerk waar we kunstenaars, ontwerpers, fotografen, studenten, curators en opleidingen faciliteren en hen stimuleren om kennis uit te wisselen. We zoeken de verbinding met collega-instellingen om het onbekende gebied tussen oudere en nieuwe ambachten te exploreren en te presenteren.

In de vaak uitgebreide projecten die we de afgelopen jaren uitgevoerd hebben bleek onze maak- en onderzoeksplek het vliegwieltje te zijn waaruit het werk van de makers doorstroomt naar andere instellingen in de culturele sector van de stad. In de komende vierjaarlijkse periode zal onze focus daarom liggen op de werkplaats als broedplaats, met het succesvolle Artist in Residence programma als kloppend hart.

1 ARTISTIEK INHOUDELIJK

1.1 Strategie

AGA LAB in een notendop

AGA LAB is een geoutilleerde werkplaats en laboratorium voor (aankomende) kunstenaars, ontwerpers en fotografen met als specialisatie grafische faciliteiten en expertise. Zo'n 300 kunstenaars (naast studenten) maken jaarlijks gebruik van AGA LAB voor experiment, onderzoek en productie. In eigen beheer dan wel werkend binnen projecten. Binnen het Artist in Residence programma werken circa 35 internationale en lokale kunstenaars aan hun onderzoek en nieuw werk. AGA LAB organiseert daarnaast (educatieve) workshops, masterclasses, projecten en debatten.

Visie

Een nieuwe generatie kunstenaars groeit op in een gedigitaliseerde samenleving. Naast veel gemak levert dat ook afhankelijkheid en standaardisering op. In de genetwerkte samenleving wordt ons gedrag geconditioneerd door digitale voorzieningen. Contact en ontmoeting worden vluchtiger. In deze context tekenen zich twee tegenbewegingen af waarin AGA LAB een functie heeft. 1) Buiten de fluïde digitale netwerken zijn veel kunstenaars en ontwerpers op zoek naar het manuele om hun ideeën te realiseren. Ze grijpen terug naar tactiele media, naar ambacht en vertraging, waar de inhoud mede gevormd wordt door het (vaak collectieve) creatieproces. 2) Er ontstaat een toenemende behoefte aan fysieke hubs waar kunstenaars zowel kunnen werken als andere kunstenaars kunnen ontmoeten. AGA LAB voorziet in de behoefte van kunstenaars die letterlijk voeling zoeken met de media waarmee ze zich kunnen uitdrukken.

Missie

AGA LAB wil Amsterdamse, Nederlandse en internationale makers een inspirerende en optimale context bieden voor onderzoek, experiment en productie. Vanuit de specialisatie van grafische technieken, stimuleert AGA LAB actief de integratie van andere technieken

of disciplines via samenwerkingspartners in het veld. Een proces waarin oude en nieuwe grafische technieken gecombineerd worden met andere disciplines en werkvelden. In dit opzicht fungeert AGA LAB als een netwerkorganisatie die zowel lokaal als internationaal verbindingen aangaat om de artistieke ontwikkeling van makers te ondersteunen. Door het aanbod van werkperiodes en het realiseren van projecten in samenwerking met andere instellingen verbindt AGA LAB de artistieke drijfveren en ideeën van de makers aan ontwikkelingen in het artistieke en maatschappelijke domein.

Doelstellingen

- Het tegen een betaalbaar tarief bieden van optimale en inspirerende condities voor makers op het gebied van (experimentele) druktechnieken om tot nieuwe vormen van werk of inhoud te komen.
- Het stimuleren van onderzoek naar onderdelen van het drukproces, zoals techniek, inkt, kleur en beeld dragers.
- Het stimuleren van ontmoeting en uitwisseling tussen makers met diverse perspectieven om bij te dragen aan verrijking en verbreding van het artistieke beeld en vorm.
- Het mogelijk maken van een mix van analoge en digitale technieken en creatieve (productie)processen.
- Het enthousiasmeren van jonge creatieve talenten voor analoge en digitale technieken en het stimuleren van talentontwikkeling om daarmee het perspectief van hun beroepspraktijk te verbreden.
- Het bieden van een lerende omgeving in de vorm van masterclasses, kennisuitwisseling, educatieve workshops, debatten en lezingen in samenwerking met collega-instellingen.
- Het tonen van het werk van makers en van nieuwe ontwikkelingen in het grafisch domein.
- Het genereren en uitvoeren van opdrachten zoals gelimiteerde exclusieve edities, workshops en excursies voor klanten uit de creatieve industrie.
- Het leggen van verbindingen met nieuwe domeinen (lokaal, nationaal en internationaal), zoals wetenschappelijk onderzoek en social design.
- Het open stellen voor een breder publiek middels AGA LAB exposities, workshops en debatten.

Doelgroepen

- Primair: kunstenaars, ontwerpers, fotografen en andere creatieve professionals; studenten en teamleden van (post-academische) kunstopleidingen; instellingen uit de creatieve industrie; musea en andere publieke organisaties.
- Secundair: kunstliefhebbers, collectioneers en andere geïnteresseerden; publiek uit Amsterdam en omstreken; publiek uit de buurt, met name kinderen en jongeren.

1.2 AGA LAB in de omgeving, interne en externe analyse

In dit hoofdstuk belichten we de positie van AGA LAB binnen de culturele keten en onderbouwen het onderscheidend vermogen van AGA LAB binnen het Amsterdamse kunstveld.

Omgevingsanalyse

- In reactie op de toenemende globalisering grijpen kunstenaars (en consumenten) terug op lokaal ontwikkelde kennis, vaardigheden en productiefaciliteiten. Liefst in eigen beheer en met bottom-up eigenaarschap. De doe-het-zelf-werkwijze in de werkplaats met het drukken in eigen beheer, het zelfstandig inkt en papier maken, met een groeiende community waarbinnen diverse netwerken samenkomen getuigen hiervan.
- Binnen deze ontwikkelingen speelt AGA LAB een actieve rol als kenniscentrum en steunpunt voor de grafische kunsten. De passie voor het lokaal zelf maken sluit internationale uitwisseling zeker niet uit. Juist in de digitale wereld kan kennis in rap tempo gedeeld worden en daarmee een culturele dialoog geopend worden die het 'lokale' nieuwe impulsen en inzichten biedt. Bovendien is AGA LAB ook fysiek een ontmoetingspunt voor (internationale) kunstenaars die zich toeleggen op het zelf produceren.
- Nieuwe digitale technieken mogen dan essentieel zijn voor een wereld in verandering, AGA LAB heeft de ervaring dat innovatie juist een diepere betekenis krijgt vanuit het begrip en de kennis van bestaande technieken.

Externe analyse

Lokale inbedding

In de afgelopen periode heeft AGA LAB haar positie op de huidige locatie in Amsterdam West verder geconsolideerd. AGA LAB heeft een trekkersrol vervuld bij de doorstart van de Broedplaats BOUW. BOUW is uitgegroeid tot een plek voor kunstenaars, ontwerpers, fotografen en creatieve instellingen. Huurders van

BOUW werken met regelmaat in onze werkplaats en komen tot nieuwe projecten en producten.³ AGA LAB heeft ontwerpers en sociale maakplekken als het Gildelab betrokken bij diverse projecten.

Kunstenaars PEIM en Postma, die samenwerken in onze werkplaats, hebben onlangs De Bouwput Gallery opgericht, een communal space van broedplaats BOUW waarin AGA LAB maandelijks de resultaten van de AiR's

presenteert. AGA LAB werkt o.a. samen met Cascoland⁴ die expertise heeft in het werken met lokale gemeenschappen en met social design.

³ Een voorbeeld is Marnix Postma, die zich bij AGA LAB van fotograaf tot kunstenaar ontwikkelde en wiens werk het patroon vormt voor de ontwerpen van de internationale modeontwerper Melanie Brown.

⁴ Cascoland is een internationaal kunstenaars-initiatief gericht op culturele interventies in de wijk om bewoners te betrekken bij het publieke domein.

De concentratie van culturele initiatieven en instellingen en de onderlinge samenwerking dragen bij aan de inbedding en verbinding met de buurt.

AGA LAB en lokale grafische collega-instellingen

AGA LAB is landelijk het oudste grafische platform en de enige openbare grafische werkplaats voor kunstenaars en ontwerpers in Amsterdam. Oorspronkelijk opgericht door Amsterdamse kunstenaars die zich geen eigen grafisch atelier konden veroorloven. Jaarlijks maken zo'n 300 kunstenaars gebruik van de werkplaats, waarvan twee derde afkomstig uit Amsterdam en de rest van Nederland, een derde uit het buitenland. AGA LAB onderscheidt zich landelijk door haar reputatie op het gebied van experiment en haar circulaire ecologische attitude. Er is veel belangstelling voor AGA LAB's onderzoekstuin en de daaruit voortvloeiende ontwikkeling van plantaardige inkt en pigmenten.

In Amsterdam zijn er enkele grafisch georiënteerde initiatieven. Het Grafisch Werkcentrum Amsterdam (GWA) is vooral gericht op kunsteducatie voor kinderen en amateurs; AGA LAB en GWA werken incidenteel samen. Daarnaast zijn er enkele kleine individuele initiatieven als de Stencilzolder, boekbind-initiatieven en uitgevers zoals The Future en Carolina Aboarrage. Met hen zoekt AGA LAB actief samenwerking.

AGA LAB en ontwikkel- en presentatie-instellingen in de kunsten. Zowel stedelijk als landelijk groeit de belangstelling voor 'experiment en ontwikkeling' binnen de culturele infrastructuur. Zie de nieuwe categorie van 'ontwikkelinstellingen' voor de landelijke Basis Infrastructuur. AGA LAB was in 2015 initiatiefnemer van het

⁵ De directeur van AGA LAB is voorzitter van dit platform Platform Ontwikkelinstellingen (p_Oi) in Amsterdam⁵.

De leden zijn instellingen die onderzoek en experiment als focus hebben en aan het begin staan van de keten van idee-ontwikkeling, productie en presentatie. Het platform heeft succesvol het belang van onderzoek, experiment en 'maken' in het Amsterdamse beeldende kunstenveld zichtbaar gemaakt. Het afgelopen jaar trokken p_Oi en MOKER (Verenigde Beeldende Kunstinstellingen Amsterdam) gezamenlijk op. Zij vertegenwoordigen samen 38 instellingen in Amsterdam. Regelmatig zetten ze gezamenlijke publiciteits- en promotionele acties in de media in, zoals het publiceren van een kaart van ieders presentaties tijdens Art Amsterdam en advertenties in De Groene Amsterdammer. Sinds 2019 is AGA LAB ook lid van De Zaak Nu.

Binnen het platform springt AGA LAB eruit doordat het over een fysieke werkplaats beschikt. Onderscheidend is verder dat AGA LAB naast het Artist in Residence programma ook laagdrempelige doe-het-zelf faciliteiten aanbiedt voor kunstenaars uit Amsterdam en omstreken.

Door deze mix op de werkvloer komen we in contact met een brede groep talenten en makers die vaak nog een springplank nodig hebben. AGA LAB koestert deze laagdrempeligheid vanwege de kennisuitwisseling, waarbij een lokale maker een internationaal talent net zo vaak iets kan leren als vice versa.

AGA LAB – landelijk en internationaal

AGA LAB is onderscheidend door haar historische wortels die ruim een halve eeuw teruggaan en haar langdurige relaties binnen internationale netwerken. Zij wordt met enige regelmaat gevraagd haar expertise te delen door middel van masterclasses of denktanksessies, bijvoorbeeld in Edinburgh, Kopenhagen, Ljubljana en Brussel. Frequent komen culturele instituten uit Zuid-Korea, Japan, China en de Verenigde Staten op werkbezoek. Het Artist in Residence programma draagt bij aan de mondiale expertise-uitwisseling en het versterken van het internationale netwerk. Zowel landelijk als internationaal is AGA LAB uniek doordat ze alle grafische technieken onder één dak heeft. De internationale aantrekkingskracht wordt versterkt doordat AGA LAB als dé plek voor experiment en onderzoek in de grafische kunsten bekend staat. Daarbij speelt een rol dat AGA LAB een internationale voorloper is op milieuvriendelijk gebied.

'Very nice people in a very nice and clean environment. Stay the way you are: an open-minded and diverse haven for creative people from all around the world!'

***– Mark Tippman
(Saarbrücken)
2019***

Interne analyse

Wat gaat er goed bij AGA LAB

- AGA LAB is een expertisecentrum: door de professionele ondersteuning voor de gebruikers van de werkplaats is het mogelijk een continue overdracht en uitwisseling van kennis te bewerkstelligen. Dit is een garantie voor een goede realisatie van plannen waarmee de gebruikers naar het AGA LAB komen. Bovendien schept het een klimaat waarin men kunstenaars en ontwerpers ondersteunt, begeleidt en stimuleert om over de grenzen heen te gaan van wat ze dachten dat mogelijk was.
- AGA LAB heeft grote internationale aantrekkingskracht omdat ze uniek is in haar brede aanbod van nieuwe en oude technieken in combinatie met de mogelijkheid tot een verblijf als artist in residence. De ruime werkplaats, de open, niet-hiërarchische sfeer, het netwerk en de stad Amsterdam – waaruit veel inspiratie wordt geput – is een gouden combinatie gebleken.

- In de circulaire economie worden producten en materialen hergebruikt en behouden grondstoffen hun waarde. Als eerste grafische werkplaats zijn we 15 jaar geleden begonnen met een milieuvriendelijke aanpak om betere werkomstandigheden in de werkplaats te creëren en verspilling en milieuvervuiling

⁶ Dit heeft geleid tot nieuwe samenwerkingsverbanden met onder andere De Hortus Zuid, Zone2Source, de Universiteit van Wageningen, Bio Art Laboratories en diverse kunstopleidingen.

tegen te gaan. Onze milieuvriendelijke benadering wordt versterkt door het onderzoek *Painting Plants* naar de ontwikkeling van plantaardige inkt en pigmenten.⁶

- AGA LAB heeft de afgelopen jaren haar werkterrein en haar doelgroepen verbreed. Van beeldende kunst en ontwerp naar o.a. fotografie, mode en social design heeft AGA LAB op succesvolle wijze haar expertise en faciliteiten kunnen inzetten ter ondersteuning van met name jonge creatieve talenten.⁷

⁷ Voorbeelden zijn: Suzanne Bernardt, Janine van Oenen en Anika Schwarzlose en voor social design o.a. Judith Westerveld, die de miscommunicatie in de Nederlandse taal verbeeld heeft en Didi Lehnhausen die in haar werk de invloed van kleur in de geestelijke gezondheidszorg onderzocht heeft tijdens haar artist in residency bij AGA LAB.

- AGA LAB heeft een actieve en initiërende rol gespeeld bij de totstandkoming van diverse netwerken, zoals het Platform Werkplaatsen in Nederland en Vlaanderen (PWNV), het Platform Ontwikkelinstellingen (p_Oi) en de samenwerking van p_Oi met MOKER in Amsterdam. Door de totstandkoming van deze netwerken en gezamenlijke acties is een debat op gang gekomen over het belang van professionele werkplaatsen en labs voor de creatieve industrie en de samenleving.
- AGA LAB heeft in samenwerking met onder andere WOW-Amsterdam en Broedplaats BOUW een gunstige invloed op het vestigingsklimaat en de aantrekkingskracht van Amsterdam-West en levert een actieve bijdrage aan de culturele participatie van lokale bewoners.

Aandachtspunten voor de komende tijd

Door de bezuinigingen aan het begin van dit decennium heeft AGA LAB de afgelopen jaren de bestaande faciliteiten kunnen onderhouden maar geen nieuwe investeringen kunnen doen. Het functioneren op basis van vrijwilligersinzet maakt de organisatie kwetsbaar. Meer financiële ruimte voor uitbreiding van het aantal fte's zou welkom zijn.

Er zijn de afgelopen periode meer middelen uit het publieke domein gegenereerd. We hebben het beperkte exploitatiebudget de afgelopen jaren deels kunnen aanvullen door het genereren van meer commerciële opdrachten, zoals printing on demand. Met de huidige capaciteit is hierin het maximum bereikt. In 2020 willen we daarom een freelancer betrekken die een periode

acquisitie uitvoert voor AGA LAB, we zien dan vooral groeimogelijkheden o.g.v. workshops aan bedrijven/organisaties. In 2019 en 2020 zijn er meer intensieve samenwerkingsmodules ontwikkeld met Academie Artemis, MediaCollege Amsterdam en het Hout- en Meubelingscollege. Ook draagt de grotere belangstelling voor ons Artist in Residence programma bij aan de eigen inkomsten.

Concluderend: AGA LAB gaat zich concentreren op haar kern: talentontwikkeling van nieuw en bewezen talent en zoekt daarbij samenwerking met onderwijs en andere culturele instellingen. Het Artist in Residence programma krijgt verbreding en verdieping met gerichte calls en samenwerkingen. We zullen aan de zichtbaarheid van ontwikkelinstellingen blijven werken binnen het levendig netwerk van p_Oi en MOKER.

1.3 Hoe we dat doen

I. Onderzoek door maken

Met en voor makers

Het maakproces is een open, iteratief proces waarin het werk al reflecterend en dan weer makend zijn vorm, kleur, materialiteit vindt. Het is een fragiel proces. Om hier de optimale omstandigheden voor te bereiken is AGA LAB's Artist in Residence programma erop gericht om in de luwte te opereren, zonder druk van deadlines of verwachtingen. Belangrijke voorwaarden zijn de samenwerking met collega's, instellingen binnen en buiten de kunstwereld en onze plek. AGA LAB is primair een faciliterende instelling, maar agendeert wel thema's die kunstenaars, ontwerpers en curatoren inbrengen.

De thema's die we de komende periode bij de selectie van AiR-projecten zullen aanhouden, komen onder andere voort uit het jubileumproject *Cmd P for 2079* van het afgelopen jaar. Print is bij uitstek het medium dat stem geeft aan diverse maatschappelijke geluiden. We bevinden ons in een continu proces van sociaal-economische en cultuur-politieke veranderingen die de vrije communicatie, de kunsten en de professionele praktijken niet onberoerd laten. Van oudsher bieden pamfletten en zines hierin bijvoorbeeld een kritisch of satirisch tegengeluid. Buiten de communicatie-machtsblokken om weet het zich op een autonome onafhankelijke manier te manifesteren, denk aan wildplakken, graffiti, en uitgaven in eigen beheer. Dit sluit aan bij de antennefunctie van kunstenaars en biedt tegelijkertijd reflectie voor publiek.

Tijdens het project *Cmd P for 2079* creëerden vier internationale kunstenaars verhaallijnen die veelal gericht waren op de democratiserende rol en werking van print in 2079. Karin Ferrari (I/AU) verbeeldde in haar *Wargame* hoe print tot 2079 ingezet wordt als het enige medium waarmee een geheime kritische heksengroep ongecensureerd kan communiceren. Het doet denken aan

het actuele Irak waar kritische bewoners en activisten teruggrijpen op gedrukte media om hun boodschap ongecensureerd te verspreiden. Dit thema willen we ook opnemen in projecten waarin we ‘een stem geven aan’ mensen die zich in Nederland niet thuis voelen, die zich niet herkennen in de visuele beeldtaal, en de verhalen over de identiteit van (alle) bewoners en ondernemers uit de wijk.

Ook zal AGA LAB onderzoeken die al langer lopen voortzetten, zoals het werken op een circulaire wijze en het inktplantenonderzoek. Het stimuleren van cross-overs met andere technieken en domeinen met daarnaast voldoende ruimte voor de autonome beeldende kunsten en ontwerp vervolledigen het totale AGA LAB werkpalet.

Facilitering en begeleiding

- AGA LAB ondersteunt kunstenaars, ontwerpers en fotografen die in eigen beheer werken. De gebruikers ontvangen een introductie van de workflow, van de collectieve huisregels en, afhankelijk van hun ervaring, een basisworkshop. Overdag is de technisch begeleider aanwezig voor vragen en het gezamenlijk uitproberen van nieuwe toepassingen. Het aanwezige team maakt actief connecties tussen de werkende kunstenaars om van elkaar te leren en onderling kennis te maken.

• Artist in Residence-programma

Binnen dit programma bieden we twee soorten residencies aan: algemene residency's en onderzoeks-residency's. Algemene residenten schrijven zich op eigen initiatief in en werken aan hun eigen onderzoek en/of project. Voor de onderzoeksresidency's zetten we calls uit waarmee we actuele thema's publiek willen maken. Rondom deze onderzoeksresidency's richten we een programma in van uitwisseling, workshops voor de betreffende doelgroepen en reflectie/debat. Hiervoor nodigen we ook makers uit die niet per se ervaring hebben met print.

Kunstenaarsbegeleiding en methodiek

De volgende aanpak bieden we vooral aan kunstenaars die via een onderzoeksresidency werken bij AGA LAB

1. Makers uit de groef van hun originele idee, vorm, aanpak halen. Door een breed scala aan print-werk te tonen dat niet direct relatie heeft met het idee van de maker. In contact brengen met lokale makers en/of sleutelfiguren binnen een ander domein.
2. Experimenteren; mogelijkheden worden gereduceerd. Hands-on onderzoeken met techniek, materiaal, vorm en werkproces.
3. Reflectie en maken: met feedback van collega's en/of de curator reflecteren op inhoud en productie, uitproberen en ten slotte maken. Dit geheel is geen lineair proces. Vaak bewegen de fasen heen en weer. Het eindigt met een presentatie van het eindwerk of work in

progress in de Bouwput Gallery of bij een collega-presentatie instelling. Hierbij zijn ook collega's aanwezig waardoor er onderling informatie over de bevindingen en het werkproces kan worden uitgewisseld.

Vanaf het voorjaar 2020 nodigt AGA LAB maandelijks een curator uit voor een curatorial visit (en talk) van de AiR's bij AGA LAB (Femke Dekker, Alice Smits, Iris Dik uit te breiden met curators uit galeries en musea). Voor alle Artist in Residency's organiseren we wekelijks *AiR Talks*, waarbij de AiR's aan elkaar hun werk tonen en dit kunnen bediscussiëren. Dit gebeurt onder leiding van een AiR coördinator. Deze *AiR Talks* vormen de basis voor een bijzondere collegiale sfeer en samenwerking in onze werkplaats. De AiR coördinator biedt samen met de directeur een groot netwerk binnen zowel kunst, design als het maatschappelijk domein.

Binnen het AiR programma startten we met een aanbod van tweemaandelijks periodes. Op basis van de ervaringen van het afgelopen jaar bieden we nu trajecten van 1,5 maand aan, wat beter aansluit bij de levensomstandigheden van de kunstenaars. We blijven de ervaringen van de AiRs jaarlijks evalueren.

Onderstaand figuur geeft links en rechts de twee pijlers weer waarop AGA LAB steunt. Beide staan voor een andere benadering in organisatie en communicatie. Met elk de belangrijkste partners van AGA LAB.

Structuur van het aanbod:

Figuur 1

Werkplaats

- Laagdrempelige toegang
 - (Internationale en lokale) community van makers
 - Jong talent
- Partners: MBO, HBO-opleidingen

Artist in Residence programma

- Onderzoek door maken, bewezen talent, publiek maken
- Thematisch i.s.m. partners: Mediamatic, STEIM, Waag, Wageningen Universiteit, Podium Mozaïek, De Appel, Thami Mnyle Stichting, Cork & Edinburg Printmakers, Zone2Source

De buurt in met Cascoland, Al Wafaschool

Strategische partners: Met CBK Zuidoost en De Appel in verlengde van netwerken p_Oi en MOKER en netwerk Platform Werkplaatsen.
Gedeelde stakeholders: galeriewezenen, curators, poortwachters, kunstacademies, postacademisch aanbod, publiek.

Delen van faciliteiten

Kunstenaarsinitiatief en drukkerij Knust/Extrapool uit Nijmegen, bekend om haar riso-expertise, heeft al enkele jaren een doe-het-zelf-filiaal ingericht in onze werkplaats. De risotechniek biedt een vervolg op oude stenciltechnieken en maakt authentieke en kleurrijke publicaties van kunstboeken mogelijk. Hiermee trekt AGA LAB een nieuwe, jonge doelgroep aan. Met het

MediaCollege hebben we de afspraak dat AGA LAB kunstenaars die van de werkplaats gebruikmaken kan doorsturen naar hun werkplaats voor lasersnijden en 3D-printen. Als wederdienst biedt AGA LAB ruimte voor de overloop van studenten in hun drukkerij.

Voor de Binnenlandateliers van het Mondriaan Fonds benadert AGA LAB telkens een andere ontwikkelinstelling (eerder de Waag Society, nu STEIM) om de gezamenlijke faciliteiten aan te bieden, crossovers te stimuleren en door nauwe samenwerking van elkaar te leren. AGA LAB is van mening dat door het bundelen van expertise en faciliteiten deze optimaal kunnen worden ontsloten voor de makers in de stad. Bovendien bevordert het kruisbestuiving door de uitwisseling van technische experts.

Coalities en netwerken

Door de actieve rol van AGA LAB in de netwerken met collega-instellingen via p_Oi en Platform Werkplaatsen heeft AGA LAB soepel toegang tot andere disciplines en werkvelden, zoals:

- I.s.m. De Appel bieden we een ‘curator in residence’ (2 maanden) aan aan een nieuwe generatie curatoren. Waardoor de waarde en betekenis van print in de hedendaagse kunstpraktijken en collectieve maakplekken ook de toekomst in gedragen wordt. Middels het uitzetten van een call (o.a. bij het Curatorial program van De Appel). De curator werkt aan een eigen project waarin het printmedium een rol speelt, en ervaart het onderzoek door maken en het (vaak collectieve) werkproces van binnenuit.
- Samen met Podium Mozaïek zullen we een kunstenaar uitnodigen in onze AiR die op het snijvlak van performance en print werkt, aansluitend bij het EU-project met als thema ‘Displacement’ waarvoor wij ook CBK Zuidoost gevraagd hebben mee te werken om diverse groepen en achterbannen te betrekken.
- We gaan deelnemen aan het nieuwe hiphop masterprogramma.
- Vanaf 2022 zullen we participeren in het programma ‘Wees Onzichtbaar’ (werktitel). Doel is om met kleinschalige uitingen en landelijke producties verhalen uit de wijken voor het voetlicht te brengen. Dit programma zal in samenwerking met Podium Mozaïek in 2022-2024 zijn beslag krijgen.
- AGA LAB werkt verder actief samen met grootstedelijke en internationale initiatieven zoals Stedelijk Museum Amsterdam, Allard Pierson Museum, Frans Masereel Centrum, en verschillende printstudio’s in Europa.

De Appel, CBK ZuidOost en AGA LAB zijn actief in branche gerelateerde overleggen die zich afspelen binnen ‘MOKER’ - vereniging beeldende kunstinstellingen Amsterdam en ‘p_Oi’, Platform Ontwikkel Instellingen. Gedrieën gaan we vanaf het voorjaar 2021 en 2022 twee branche gerelateerd onderzoeken laten uitvoeren.

Doel is om met de opgehaalde data het belang en functioneren van de niet-museale beeldende kunstinstellingen in Amsterdam beter inzichtelijk te maken. We denken aan één onderzoek over ons gemeenschappelijke publieksbereik (kwantitatief én kwalitatief) waarin we een tool ontwikkelen die het blijven doen van publieksonderzoek voor ons soort instellingen makkelijker maakt. Een tool die bij onze realiteit past. Alsook één onderzoek dat de maatschappelijke toegevoegde waarden van presentatie en ontwikkelinstellingen zichtbaar maakt. Het budget van deze onderzoeken wordt aangevraagd binnen de Innovatiesubsidieregeling van het Amsterdams Fonds voor de Kunst door AGA LAB en CBKZO (aanvraag najaar 2020).

Samenwerking op het snijvlak van kunst, wetenschap en diverse disciplines. Binnen het project Painting Plants werkt AGA LAB samen met de Universiteit van Wageningen. Er worden diverse thema’s onderzocht, zoals de extractie van pigment uit afvalvoedsel. Deze connectie is voortgekomen uit een pilot-project gefinancierd door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Painting Plants is verder verbonden aan Bio Art Laboratories en diverse opleidingen. Dit is een kleinschalig platform opgezet voor kennisdeling met kunstenaars en ontwerpers. Met de Bijzondere Collecties van het Allard Pierson Museum is een structurele samenwerking in het kader van kennisuitwisseling op het gebied van grafische collecties. Tijdens panels en crossdisciplinaire samenwerkingstrajecten maken we geregeld gebruik van wetenschappelijke expertise (Wageningen Universiteit, Universiteit van Amsterdam).

II. Educatie & Talentontwikkeling

AGA LAB wil jongeren die werken en denken met de computer enthousiasmeren voor het denken met hun handen en daarmee de wisselwerking tussen de digitale en analoge wereld doen ervaren. De studenten van Academie Artemis, het Hout- en Meubileringscollege en het MediaCollege Amsterdam brengen we tijdens het werken in de werkplaats in contact met kunst en autonoom design, waarbij ze zich kunnen optrekken aan kunstenaars die bij het AGA LAB werk realiseren. Zowel voor Academie Artemis als het MediaCollege Amsterdam biedt AGA LAB een op maat gesneden programma. Komend jaar kunnen we extra aan de slag met een verdieppingsprogramma bij Academie Artemis en het MediaCollege Amsterdam. Het is de bedoeling dat het hands-on creëren meer geïntegreerd raakt in de curricula en tot uiting komt in de resultaten van het eindexamen.

‘I love AGA LAB and love working here. I had a good time and could produce what I wanted’

**– Anika Schwarzlose
(Amsterdam)
2019**

Daarnaast biedt AGA LAB een plek aan (internationale) afstudeerstages in het kader van de Europese Erasmusbeurs en vanuit de ROC en grafische lycea als tussenstop voor doorstroming naar de kunstacademie. Studenten van het MediaCollege engageren we bij projecten als *East Type West Type* en *Cmd P for 2079*.

De afgelopen jaren hebben diverse talenten hun projecten met de faciliteiten en expertise van AGA LAB gerealiseerd. De komende jaren willen we, naast de calls binnen het AiR programma, minimaal twee getalenteerde kunstenaars/ontwerpers uitnodigen voor een werkperiode. Wij zoeken kunstenaars/ontwerpers die bij voorkeur interdisciplinair of buiten de grafische discipline werken. Hierdoor ontstaat de meeste kans op het anders benaderen van de verschillende stadia, lagen en werking in het drukprocédé. Hen bieden we de studio, vrij gebruik van de faciliteiten en een materiaalbudget. De kunstenaars worden gescout door onze artistiek-inhoudelijke adviseurs/curatoren. Dit gebeurt al dan niet in aansluiting op een thema of samenwerking (zie de samenwerking met Podium Mozaïek, het EU project of de mogelijkheid van het Binnenlandatelier van het Mondriaanfonds). Tegelijkertijd ondersteunen we kunstenaars bij het aanvragen voor een beurs voor een werkperiode.

⁸ Een speciaal programma van het Amsterdams Fonds voor de Kunst, Broedplaats Amsterdam en culturele instellingen om internationaal talent in Amsterdam te houden.

AGA LAB neemt tevens deel aan de 3Packagedeal in de Publishing Coalitie⁸, samen met de Werkplaats Typografie, If I Can't Dance en het Sandberg Instituut.

III. Reflecteren /publiek maken

Met expert meetings en work in progress-presentaties stimuleren we het debat over de werkwijze en aanpak en achterliggende motivaties, zoals over bio art, hybride printmaking, en print in de toekomst. Deze bijeenkomsten worden vooral bezocht door collegakunstenaars, collegainstellingen en poortwachters in kunst, cultuur, design en wetenschap naast andere belangstellenden voor ontwikkelingen in de kunst. De debatten bieden reflectie, kennisdeling en feedback aan deelnemers en makers en creëren nieuwe netwerken. Naast het feit dat alle AiR's een presentatie op locatie organiseren, werkt AGA LAB samen met collega-instellingen voor het bereiken van een groter publiek zoals Allard Pierson Museum, WOW Amsterdam, Podium Mozaïek, Dutch Design Week, Framer Framed.

Het waarborgen van de artistiek-inhoudelijke kwaliteit

Voor het scouten en selecteren van kunstenaars voor projecten en AiR werkt AGA LAB met een commissie van artistiek-inhoudelijke adviseurs. Het is een hands-on commissie die we regelmatig laten reflecteren op de artistieke lijnen voor de toekomst en laten terugkijken op de uitgevoerde projecten.

Hands-on betekent ook dat we met hen kunnen samenwerken als curator, moderator of hen kunnen vragen nieuwe talenten te scouten. In dit klankbord zijn diverse expertises vertegenwoordigd. Zitting hebben gerenommeerde kunstenaars (beeldend en fotografie), een curator beeldende kunst en curators/experts op cross-over-gebieden met grafisch vormgeving, nieuwe media en social design.⁹ De selectie voor de Binnenlandateliers ligt bij een artistieke commissie van het Mondriaan Fonds. Kunstenaars die gebruik maken van de werkplaats worden toegelaten aan de hand van hun professionele praktijk. In het AGA LAB team is een vormgever/coördinator met expertise en kennis van het galerie-wezen en het kunstenveld. Hij begeleidt de AiR's. De

⁹ De huidige samenstelling is als volgt: Femke Dekker (curator en dj Mylittleunderground), Natasja Kensmil (beeldend kunstenaar), Sofie Dederen (zelfstandig curator), Aukje Dekker (kunstenaar, initiator en organisator Eddy the Eagle Museum), Fleur van Dodewaard (kunstenaar/fotograaf nog in overleg)

inzet van het technische en begeleidende team wordt versterkt door ervaren vrijwilligers, in veel gevallen ontwerpers of kunstenaars, en incidenteel door betrokken projectmedewerkers met expertise in het kunstenveld.

Artistieke ontwikkeling AGA LAB

AGA LAB heeft geen aparte artistiek leider; de directeur is eindverantwoordelijk voor zowel de artistieke als de zakelijke kant. Voor de projecten, die in overleg tussen de directeur en het begeleidende team worden ontwikkeld, wordt een curator of een kunstenaar benaderd.

¹⁰ In 2018 heeft de directeur een tijdelijke directeurswissel gemaakt met de directeur van het Vlaams Frans Masereel Centrum – ter inspiratie van het Artist in Residence programma enerzijds en de veelzijdige functie van AGA LAB anderzijds.

Via de platforms van werkplaatsen en ontwikkelinstellingen houden directeuren onderling contact en zijn elkaars klankbord voor nieuwe ontwikkelingen.¹⁰

Het voornemen is om in de komende jaren onderzoek te doen naar de impact en het onderscheidend vermogen van ons soort instellingen in Amsterdam. Ter inspiratie en versterking van het technische team stimuleren we uitwisselingen met collega's van andere werkplaatsen en organiseren we regelmatig werkbezoeken en interviews met collega's.¹¹ Voor teamleden willen we de mogelijkheid om zelf een Artist in Residency's te ondergaan zoveel mogelijk

¹¹ Dit gebeurde eerder bijvoorbeeld met de Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Plaatsmaken, Beeldenstorm en Frans Masereel Centrum.

ondersteunen. Dit verrijkt niet alleen de kennis en expertise binnen de eigen praktijk, maar ook binnen het team van AGA LAB.

2 BELANG VOOR DE STAD

Leefbare stad

AGA LAB is ingebed in haar plek in de Amsterdamse Kolenkitbuurt en heeft een aanjagende rol in broedplaats BOUW. Middels matching in haar netwerk komen initiatieven tot stand, zoals het oorspronkelijke bewonersinitiatief van Stadsdeel West, The Wall of Fame, die door AGA LAB gerealiseerd kon worden met kunstenaars uit het pand. Jongeren uit de wijk genieten volop van het 'straatmuseum'.

Met lokale partners als Podium Mozaïek, De Appel, MediaCollege Amsterdam, het Hout- en Meubileringscollege, de islamitische basisschool Al Wafa zijn langdurige relaties opgebouwd. Met het internationaal kunstenaarsinitiatief Cascoland, al ruim tien jaar gevestigd in Amsterdam Nieuw West, werkt AGA LAB incidenteel samen. De komende jaren zullen we participeren in het project Eendagszaak van Cascoland. Hiermee wil Cascoland in Amsterdam Nieuw West invulling geven aan lege winkelruimtes door het ontwerpen van functie-deling voor lokale ondernemers en lokale niet zichtbare verhalen ophalen. 'De werkplaats' is zo'n gedeelde faciliteit waarin elke dag een andere maker of maakplek werkt aan ondernemerschap en wisselwerking met de buurt. AGA LAB participeert door het coachen in het zelf

¹² Zie ook: <http://cascoland.com/projects/cascoland-van-deyssel/de-eendagszaak/#/>

https://stimuleringsfonds.nl/zorg/de_eendagszaak/

maken, productontwikkeling en workshops voor de buurt.¹²

Gezamenlijk wordt gezocht naar het toegankelijk maken van de communicatie en beeldcultuur in de wijk.

Internationaal

AGA LAB presenteert zich op internationale fora, zoals het symposium In from the Margins in Edinburgh of Resonating Spaces een symposium in Brussel. Er zijn nauwe banden met CAFA in Beijing en Guanlan Base (grafisch kunstenaarsdorp) in China voor uitwisseling van kunstenaars en studenten. Met Zuid-Korea zijn eerste contacten gelegd. De afgelopen jaren heeft AGA LAB samengewerkt met o.a. de Appalachian State University, afdeling art and design. Jaarlijks vindt een studieweek plaats met docenten en studenten in AGA LAB.

Met Edinburgh printmakers (GB), Cork Printmakers (Ierland), Fyns Grafiske Vaerksted (DK), Mednarodni graficni likovni center (Slovenië) loopt een EU aanvraag voor een samenwerkingsproject, In from the Margins (werktitel). Het is een programma van drie jaar (2021-2023) waarin de organisaties jaarlijks een kunstenaar uitnodigen die ervaring heeft met het gevoel van

displacement en daarbij in participatieve workshops samenwerken met lokale migranten- en vluchtelingengemeenschappen. Met dit project continueert AGA LAB tevens het artistiek onderzoek naar een bredere transnationale beeldtaal in de hedendaagse kunst (zie hiervoor ook het Inclusieplan en H.6.Terugblik).

Nachtcultuur

Tijdens de opening van het jubileumproject *Cmd P for 2079* tijdens de Museumnacht organiseerden we een interactieve zeefdrukworkshop waar het publiek t-shirts en tote bags konden laten drukken op de reggaeclanken van een DJ. Het succesvolle toegankelijke en hands-on karakter van dit event willen we inzetten om jaarlijks tijdens enkele clubavonden bij De School, Butchers Feast, Radion nieuwe jonge doelgroepen te bereiken. Werktitel: *Print-in* met DJ Field Marshal Fred. Qua inhoud en beeldtaal sluiten we aan bij de *underground*- en popcultuur zoals posters, pamfletten, t-shirts en spandoeken. We ontwikkelen illustratieve beelden of zetten experimentele technieken in. Het streven is om een nieuw jong publiek te enthousiasmeren voor het creatieve hands-on proces en tegelijkertijd een 'stem te geven' aan de zo kenmerkende Amsterdamse underground scene.

'It was a very special period where I could mix with artists from all over the world. Having this opportunity to focus on the process instead of plain and perfect production really opened my eyes. Thanks for this opportunity'

***– Silvia Gardini
(Leiden/München)
2019***

3 UITVOER- BAARHEID

I. ORGANISATIE

Uitvoerend team

Het vaste team bestaat uit 5 medewerkers en zorgt voor de dagelijkse uitvoering in de organisatie. De directeur heeft een aanstelling voor 0,5 fte. De administratieve kracht werkt 0,3 fte. Drie medewerkers assisteren als technische experts in de werkplaats, voor een totaal van 0,6 fte. Voor de uitvoering van printing on demand maken de medewerkers extra uitbetaalde uren of betrekken we freelancers. Dit geldt ook voor het geven van extra workshops en masterclasses, het organiseren van projecten, educatie en de uitvoering van het communicatiebeleid. De totale inzet van freelancers komt gemiddeld neer op 0,3 fte. De totaal betaalde inzet komt neer op: 1,7 fte (vast team en freelancers)

AGA LAB werkt daarnaast met een vrijwilligerspool van 27 mensen, veelal kunstenaars of ontwerpers (22 vrijwilligers op structurele basis, 5 kunstenaars op incidentele basis). Hun inzet varieert van een dag per maand tot twee dagen per week. Zes vrijwilligers assisteren bij de communicatie, de administratie en de organisatie van projecten. De overige vrijwilligers zijn voornamelijk betrokken bij het beheer of assistentie in de werkplaats. Dagelijks assisteren gemiddeld een of twee vrijwilligers een teamlid op de werkvloer. Deze pool maakt een brede openstelling van een zesdaagse werkweek mogelijk. Vijf kunstenaars assisteren op de doe-het-zelf afdeling van Knust. Jaarlijks lopen er minimaal vier tot vijf (internationale) studenten stage die dagelijks op de vloer teamleden assisteren, o.a. bij begeleiding van educatieve workshops, het leren van technieken en het uitvoeren van eigen opdrachten. Hun begeleiding wordt mogelijk gemaakt door het team en de grote groep vrijwilligers.

Eind 2019 heeft AGA LAB twee gecommitteerde vrijwilligers aangetrokken: een coördinator logistiek (0,4 fte) en een coördinator vrijwilligers (0,1fte) met expertise van het vak. Beiden bieden extra ondersteuning van onze grote groep vrijwilligers door extra training en instructie en als aanspreekpunt en vertrouwenspersoon. We merken dat vrijwilligers over het algemeen AGA LAB meerdere jaren ondersteunen, aangetrokken door de gratis toegang tot technieken, een groot creatief netwerk en een lerende en internationale omgeving.

Het team bestaat uit 5 bezoldigde, professionele medewerkers:

FTE	
Directeur	0,5
Drie technische begeleiders	0,6
Administratief medewerker	0,3
<i>Subtotaal</i>	<i>1,4</i>
Freelance-begeleiders/docenten	0,3
Totaal	1,7

Extra ondersteuning door een vrijwilligerspool van 27 mensen met diverse expertise.

Cultural Governance Code

AGA LAB werkt volgens de Governance Code Cultuur. De code is opgesteld en goedgekeurd door het bestuur. Het bestuur legt de hoofdlijnen van het beleid vast waarbinnen directeur en medewerkers dienen te werken. De directeur voert de dagelijkse leiding. De bestuursleden en de directeur hebben geen andere zakelijke relatie met AGA LAB dan hun formele functie. Het bestuur handelt op basis van de statuten. De bestuursvergaderingen worden genotuleerd en vinden gemiddeld vijf keer per jaar plaats.

Voor de bestuursfuncties zijn de volgende profielen opgesteld: gecombineerde kunst/creatieve-industrie achtergrond, een groot netwerk; expertise over het kunstonderwijs; ervaring met het opzetten van bedrijven/financiële achtergrond; een (lokaal) politiek netwerk; een netwerk en achtergrond in media/communicatie; een curator; en makers. De zittingstermijn is gemiddeld vijf jaar of korter, met uitzondering van de penningmeester, wiens termijn verlengd is met nog eens vijf jaar. Twee bestuursleden zijn eind 2019 toegetreden tot het bestuur als algemeen lid (inschrijving KvK loopt). Een aantal bestuursleden heeft hun maximale termijn bereikt. Dit schept de mogelijkheid om in 2020 deze ruimte te benutten voor een meer inclusief bestuur. Per 1 april 2020 zal een nieuwe voorzitter worden aangesteld. Eind 2019 en begin 2020 is een overgangsfase waarin we tijdelijk 8 bestuursleden hebben, vooral een overlap van algemene leden, zodat voortgang van de nieuwe meerjarenplannen soepel kan verlopen.

II. INCLUSIEPLAN

Personeel

Twee medewerkers hebben een andere culturele achtergrond. Het vrijwillige (kunstenaars)team is zeer divers samengesteld, bestaande uit kunstenaars uit bijvoorbeeld Syrië, Pakistan of Israël, diverse (trans)genderen en mensen die reïntegreren vanuit een burn-out. AGA LAB biedt voor hen een veilige leeromgeving. In het bestuur streefden we in ons eerdere ondernemingsplan naar representatie van een lid met een allochtone achtergrond; dit is gerealiseerd.

Programma

AGA LAB continueert de komende tijd het artistiek onderzoek naar een bredere transnationale beeldtaal in de hedendaagse kunst. Westerse kunst en de westerse canon blijven een dominante positie innemen in het internationale kunstdiscours (zie hiervoor ook Belang van de stad en Terugblik). Door storytelling in onze projecten willen we verhalen verbeelden vanuit diverse perspectieven in een relevante beeldtaal en middels presentaties en workshopprogramma's ontsluiten voor een breed publiek.

Publiek/doelgroep

De huidige groep gebruikers bestaat uit mensen met diverse achtergronden. Voor het onderhouden van de inclusiviteit binnen onze primaire doelgroep makers werken we samen met o.a. Thami Mnyele Stichting, Galerie23, CBK Zuidoost, Podium Mozaïek en Bureau Postjesweg. Onderzoek en projecten van kunstenaars – tevens gebruikers van AGA LAB – als Natasja en Iris Kensmil, Remy Jungerman, Patricia Kaersenhout en Farida Sedoc dienen als inspirerende voorbeelden. Betreffende kunstenaars zijn ook ambassadeurs van AGA LAB.

Afhankelijk per project zien we de doelgroep van culturele en andere achtergronden meer of minder vertegenwoordigd. AGA LAB wil in haar communicatie stappen zetten om tot een breder bereik van al haar projecten te komen in onze communicatie voor en over de activiteiten. We houden het communicatieplan dan ook voor aan een focusgroep met een inclusieve representatie, zie hiervoor het communicatieplan.

Partners

Zoals vermeld onder Publiek werken we samen met verschillende partners die deels een publieksfunctie hebben met een divers bereik, zoals Podium Mozaïek, WOW Amsterdam, Beautiful Distress (evt. bij In from the Margins, of via een werkperiode). Op het gebied van de makers onderhouden we o.a. nauw contact met de Thami Mnyele Stichting. Tot slot werken we samen met instellingen die in de haarvaten van de wijk opereren en daarmee doelgroepen bereiken die niet zo snel in aanraking komen met kunst en design, zoals Cascoland en

sociala labs als Gildelab en Boromini. Daarnaast heeft AGA LAB een warm contact met het lokale netwerk in de Kolenkitbuurt via de wijkcoördinator en enkele sleutelfiguren. Met de Europese collega-printstudio's in Schotland, Ierland, Denemarken en Slovenië werken we programmatisch samen, waarmee zowel het internationale als het lokale netwerk verstevigd wordt.

III. FAIR PRACTICE CODE

Als werkplaats en lab staat AGA LAB voor de individuele maker onder andere door het bieden van een toegankelijke prijs voor onze makersplek, waardoor we kunnen bijdragen aan de carrière van kunstenaars en ontwerpers. Met regelmaat betreft AGA LAB kunstenaars en ontwerpers voor de uitvoering van workshops en printing on demand. Voor de uitvoering van projecten vraagt AGA LAB subsidie aan voor vergoeding van faciliteiten en materialen, al dan niet met een artist fee. Onder andere bij Cmd P for 2079 houden we daarbij de standaard van het Mondriaanfonds aan. AGA LAB heeft sinds 2010 met financiële bezuinigingen te maken heeft gehad. Dit heeft veroorzaakt dat vooral de technische begeleiders achter zijn blijven lopen in honorering. Zij zijn echter het hart en ziel van de werkplaats. AGA LAB wil dit op basis van de Fair Practice Code in balans brengen. AGA LAB neemt de honorering bij het functiehuis van de CAO Toneel

¹³ AGA LAB houdt hierbij het advies aan van De Zaak Nu m.b.t. het functiegebouw en de relatering aan de CAO Toneel en Dans.

en Dans¹³ als leidraad. De financiële vertaling hiervan is te vinden onder Bedrijfsvoering.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

AGA LAB biedt teamleden de mogelijkheid om deel te nemen aan een training of workshop om hun technische en inhoudelijke kennis en vaardigheden voor in de werkplaats uit te breiden en waar mogelijk flexibele inzet mogelijk te maken. De werknemers hebben geen pensioenopbouw. Dit is historisch gegroeid en heeft AGA LAB niet kunnen corrigeren in het afgelopen decennium. In de komende periode streven we naar het kunnen uitkeren van een dertiende maand die werknemer kan inzetten zoals gewenst.

Freelancers

Hierbij gaat het om uitvoerders, begeleiders en docenten op het gebied van educatie. Zij worden voor de uitvoeringsuren en voorbereiding per uur uitbetaald en voldoen aan de basis van de honoreringsstructuur van de referentie-cao. Komend jaar willen we de externe uurtarieven verhogen, waarmee we ook de zelfstandige uurlonen kunnen verhogen. Afhankelijk van de frequentie van hun inzet hebben freelancers de mogelijkheid een workshop of training te volgen.

Vrijwilligers

AGA LAB werkt met een pool van assisterende kunstenaars en ontwerpers. Als tegenprestatie biedt AGA LAB gratis gebruik van de werkplaats en 15% korting op het gebruik van materialen. Ook kunnen vrijwilligers deelnemen aan workshops van AGA LAB. Veel vrijwilligers zoeken AGA LAB op vanwege de inspiratie (verrijking eigen praktijk), netwerk en gebruik van de faciliteiten. Daarnaast zijn er enkele vrijwilligers die geen kunstenaar zijn, en cruciale taken vervullen voor AGA LAB. Zij ontvangen een vrijwilligersvergoeding als tegenprestatie, afhankelijk van de inzet tot een maximum van € 170 per maand. Grotendeels zijn zij ook betrokken bij het maandelijkse werkoverleg. Voor het team en de vrijwilligerspool organiseert AGA LAB vier keer per jaar Bits and Bites, een informele en gezellige bijeenkomst ter versteviging van de gehele community. Met alle freelancers en vrijwilligers worden overeenkomsten afgesloten. AGA LAB onderstreept de waarden uit de Fair Practice Code zoals solidariteit en vertrouwen. Zie o.a. haar rol in p_Oi en de mate van samenwerking binnen de sector.

IV. BEDRIJFSVOERING

Ambitie

AGA LAB streeft naar een gezonde, evenwichtige financiële basis van eigen inkomsten en financiering vanuit subsidies en andere bijdragen. Hiervoor heeft zij in de vorige Kunstenplanperiode een aantal extra inkomstenstromen ontwikkeld, zoals het uitvoeren van opdrachten in gelimiteerde oplage (printing on demand). Vorig jaar is de eigen inkomstenstroom bestendigd door de verbreding van het reguliere aanbod in talentontwikkeling, zoals educatief aanbod voor MBO- en HBO-opleidingen. Vergroting van de inkomstenstroom ten opzichte van 2018 en 2019 zal zich naar verwachting tonen in 2020. Ook draagt het toenemend gebruik Artist in Residence-plaatsen zonder kamer, met 24/7-toegang tot de werkplaats bij tot vergroting van de inkomstenstroom.

Terugblik

Sinds 2015 heeft AGA LAB een percentage van 50% eigen inkomsten bereikt, komend van 25% eigen inkomsten in 2012. Dit werd bereikt door de groei van het studiogebruik in eigen beheer, educatietrajecten, printing on demand en de groei in de deelname aan het Artist in Residence programma. De gereduceerde omvang van de basisbegroting voor 2018 ten opzichte van de voorgaande jaren heeft te maken met een 'uitgestelde' bezuiniging (van de Sargentinieregeling) die doorwerkt in de inkomstenkant. Met het vertrek van betreffende werknemer (office manager) verloor AGA LAB de subsidiëring voor deze werkplek van 0,8 fte. Inmiddels zijn de kerntaken van het office management overgedragen aan een betaalde kracht van 0,3 fte. Met extra ondersteuning vanuit de vrijwilligerspool hebben we de hiaten in de bedrijfsvoering kunnen invullen. Het afgelopen decennium heeft ook een fors beslag gedaan

op de eigen reserves van AGA LAB. We kunnen echter constateren dat de reserves – al is het geleidelijk – weer aangroeien.

Toelichting meerjarenbegroting

Voor een toelichting op de begroting en wijzigingen in de financiële planning ten opzichte van de huidige Kunstenplanperiode kijken we in ons ondernemingsplan naar de drie afgelopen jaren – 2017, 2018 en 2019 – als referentie jaren.

Uitgavenkant – kostenstructuur en gevraagde bijdrage

AGA LAB is een facilitaire organisatie. Optimale huisvesting, hoogwaardige faciliteiten en ervaren werkplaats-assistenten vormen de basis. Dit maakt dat vaste lasten als huisvesting, personele en atelierkosten een substantieel deel uitmaken van de kosten. Het atelier wordt steeds intensiever gebruikt. Het aantal gebruikers is rond de 300 per jaar. Samen met de toename van het aantal residency's en het aantal educatieve workshops doet dit een fors beslag op de faciliteiten. De aangevraagde vierjarige subsidie betreft grotendeels de bovengenoemde vaste lasten, opdat AGA LAB haar faciliteiten en begeleiding tegen een betaalbaar tarief kan blijven aanbieden. Het restant van de vaste lasten bekostigen we uit reguliere inkomsten, zoals deelnemersbijdragen en materiaalverkoop.

Materieel

De afgelopen jaren hebben we voor de faciliteiten vooral reparaties aan de huidige ruimte en faciliteiten uit kunnen voeren, echter niet proactief kunnen onderhouden en investeren. Het intensievere gebruik maakt dat we komende jaren preventief willen onderhouden en waar nodig investeren. Bijvoorbeeld in de digitale afdeling, de aanpassing van de ventilatie vanwege de veelvuldige aanwezigheid van groepen, en de aanpassing van enkele zeefdruktafels. Voor de digitale afdeling vragen we een renteloze lening van het Fonds Kwadraat aan in 2020.¹⁴ De nieuwe lening betreft een upgrade van de digitale werkplaats voor een actuele versie van gebruiksvriendelijke en degelijke units. Deze lening betalen we in de komende 3 jaar af. Voor proactief

onderhoud en investeringen aan de huidige ruimte en faciliteiten vragen we een extra bijdrage aan.

¹⁴ De lopende lening voor het zeer milieuvriendelijke filtersysteem op de zeefdrukafdeling is grotendeels afgelost.

Personeel

Zoals vermeld wil AGA LAB vooral investeren in de honorering van de technisch begeleiders, om de achterstand in te halen die hierin de vorige twee decennia opgelopen is. Vanaf 2021 is hiervoor jaarlijks een extra investering nodig van € 7.500. Het in de pas laten lopen van de lonen met indexering wil AGA LAB uit eigen inkomsten financieren alsook de mogelijkheden voor een compensatie van het niet hebben van pensioen.

We voorzien echter wel een verhoging van de loonkosten door de invoering van de Wet Arbeidsmarkt in Balans. Vooral omdat we vanaf 2019 met een nieuw team werken met tijdelijke contracten, wat een verhoging inhoudt van ca. 4% voor de bijdrage aan sociale lasten. Samen met de indexering van prijzen betekent dit dat AGA LAB de bijdrage vaste kosten heeft opgehoogd tot € 65.000.

Totaal vaste lasten, geschat per jaar (werkplaats)	€ 100.000
gevraagde bijdrage vaste kosten (deels huisvesting en werkplaatsteam)	€ 65.000
Totaal atelierkosten / onderhoud apparatuur	€ 10.000
Totaal aanpassing lonen	€ 7.500

De overhead betreft vooral de kosten van de deeltijd directeur (0,5 fte) en administratieve kracht (0,3 fte), de kantoorruimte en de gezamenlijke keuken. Dit onderdeel maakt ongeveer 20 % uit van de uitgavenkant. Dit onderdeel dekken we zoveel mogelijk door de meer ondernemende activiteiten, zoals printing on demand,

workshops voor externe doelgroepen en overige activiteiten, waaronder de huurbijdrage van artists in residence die AGA LAB op eigen initiatief benaderen.¹⁵

¹⁵ AGA LAB heeft twee artist-in-residence ruimtes. Een deel van de artists in residence benadert AGA LAB op eigen initiatief, een deel wordt uitgenodigd door AGA LAB binnen het Artist in Residence programma

Komend jaar, in 2020, willen we een professional betrekken die ons tijdelijk ondersteunt op acquisitie om bedrijven en organisaties te benaderen voor meer Printing on Demand en commerciële workshops. Met de meeropbrengsten willen we investeren in de (extra) capaciteit rondom de werkplaats en Artist in Residence. Overige kosten tonen geen grote afwijkingen. We houden rekening met het inhuren van externe krachten voor de uitvoering van printing on demand opdrachten.

Lokale verbinding

Vaak wordt AGA LAB benaderd om deel te nemen aan pilots in de wijk of aan internationale programma's met een lokale context. Op dit moment kunnen we hier niet altijd op ingaan vanwege het ontbreken van budget. AGA LAB wil daarom graag een bijdrage aanvragen als 'matching bijdrage' voor dergelijke samenwerkingsprojecten. We vragen hiervoor een budget van € 5.000 per jaar, dat we kunnen investeren en/of matchen met lokale talenten vanuit het AiR program, het sociale-participatieproject De Eendagszaak en/of het EU-project In from the Margins. Overige gelden worden aangevraagd bij andere financiers. Deze worden vooral ingezet voor het Artist in Residence-programma, de onderzoeksfunctie, verbindingen met andere domeinen en presentatie van de resultaten hiervan.

Inkomstenkant – reguliere inkomsten

De werkplaats/lab functie van AGA LAB zorgt voor een continue stroom van reguliere inkomsten. Onder andere via entreegelden, materiaalopbrengsten, basisworkshops en verhuur van artist-in-residence ruimtes. De afgelopen jaren lieten wel een schommeling zien in directe inkomsten van de doe-het-zelf (DiY) werkplaats. Zo inden we in 2017 ca. €17.500 aan entreegelden (inclusief de DiY riso werkplaats), in 2018 was er een dip naar ca. €12.000, terwijl in 2019 weer herstel was naar ca. €16.000 (exclusief de DiY riso werkplaats¹⁶). De doelgroep makers is een kwetsbare groep die afhanke-

¹⁶ Voor de DiY afdeling van Knust bij AGA LAB hebben we de financiële afspraken gewijzigd, waardoor het gebruik van de DiY riso werkplaats niet meer opgenomen is in de entreegelden van AGA LAB.

lijk is van de economische conjunctuur. De directe inkomsten uit de studio staan voor zo'n 40% van de eigen inkomstenbronnen (en dus 25% van het totale budget).

Daarnaast zijn de opbrengsten voor het AiR programma gestegen en blijven de educatieve trajecten een substantieel en stabiel deel van de baten uitmaken. Verdere afwijkingen aan de batenkant worden vooral veroorzaakt door de uitvoering van projecten met ondersteuning van projectsubsidies in het betreffend jaar.

Inkomstenkant: Mix van eigen inkomsten

- Printing on demand staat voor het produceren van gelimiteerde kunstedities in nauwe samenwerking met culturele instellingen. We hebben hierin een langer lopende relatie opgebouwd met onder andere Stedelijk Museum Amsterdam, De Appel (publicaties) en enkele kunstenaars.
- De afname van betaalde workshops, masterclasses en excursies door meer commerciële doelgroepen in afgelopen periode viel wat tegen. Ondanks warme lijntjes en klanten als grote modemerken of een internetbedrijf komen opdrachten waarin een reële marge voor AGA LAB zit moeilijk tot stand. Met de huidige capaciteit lukt het niet hier structureel aandacht aan te geven. In de komende periode willen we een 'acquisiteur' benaderen die hier een impuls aan kan geven. We hebben ondertussen wel extra aanbod ontwikkeld in de vorm van een inspirerende workshop dwars door alle disciplines van de werkplaats heen: 'Druk je eigen katern'. Deze hebben we in 2018 succesvol uitgevoerd voor het jubileum van de Boekhistorische Vereniging. Door de redelijk omvangrijke kosten hebben we deze nog niet vaker kunnen aanbieden.
- We streven een efficiënte maar flexibele bedrijfsvoering na. Bijvoorbeeld door het scherp volgen van de prijsstelling van materialen en entreegelden opdat deze goed afgestemd blijven op de doelgroep (voor kunstenaars en vooral jonge makers is het werken in een werkplaats nog steeds, ondanks de toegankelijke prijzen, een aanzienlijke investering). Zo houden we de entreegelden op hetzelfde niveau, vooral omdat

4 COMMUNICATIE

we ook jonge kunstenaars willen blijven betrekken. Daarnaast blijven we de mogelijkheden verkennen voor de intensivering van het gebruik van onze faciliteiten, enerzijds door andere doelgroepen voor workshops te betrekken, anderzijds door onze werkvloer te delen met andere faciliteiten/instellingen (denk aan boekbinden of letterpress). Door het contact met overkoepelende federaties zoals BNO en Dupho blijven we inzetten om meer mode-, textiel-ontwerpers en kunstfotografen aan ons te binden.

Extra uitgaven

AGA LAB zet extra acquisitiekracht in om creatieve workshops aan commerciële doelgroepen aan te bieden. AGA LAB vraagt in 2020 tweemaal innovatiesubsidie aan, en heeft in de komende jaren de ambitie een volgende innovatiesubsidie aan te vragen;

- een nieuwe website met meer gebruikersgemak (zie communicatieplan) (1e helft 2020)
- samen met De Appel & AGA LAB, MOKER voor het onderzoek over de waarde van ontwikkelen en presentatie-instellingen (nog in te dienen in 2020; realisatie 2021)
- invulling innovatie-aanvraag voor 2023 gepland, nog verder uit te werken

Bedrijfsrisico's

Qua huisvesting heeft AGA LAB een solide basis. De stichting van Broedplaats BOUW (vooral bestaande uit huurders van het pand) heeft het vooruitzicht van vestiging van tweemaal vijf jaar (vanaf 2016). Eind 2017 en 2018 hadden we verlies van de materiaalopbrengsten uit de studio. Door een aantal maatregelen is dit weer gestabiliseerd en tot het oude niveau teruggebracht. De gedeeltelijke afhankelijkheid van vrijwilligers schept een mate van risico. We merken echter dat onze pool stabiel is, waarbij de gemiddelde werkduur is zo'n 3 jaar is (van 8 jaar tot een half jaar). Tot slot vormen de stapelende bezuinigingen op de culturele sector een bedreiging, zoals op het accres van 2020 en de invoering van de Fair Practice Code zonder aanpassing van de beschikbare gelden in Amsterdam. Deze risico's hebben we als AGA LAB niet zelf in de hand. We proberen via samenwerking in p_Oi en MOKER om de waarde van kunst en cultuur in de stad aan te blijven tonen.

Bijdragen

Resumerend is de gevraagde jaarlijkse bijdrage als volgt samengesteld:

Bijdrage vaste kosten	€ 65.000
Atelierkosten	€ 10.000
Bijstelling honorering	€ 7.500
AiR program - lokaal talent/programma	€ 5.000
Totaal per jaar	€ 87.500

De communicatiestrategie bouwt voort op de focus van AGA LAB als faciliterende instelling met ruimte voor onderzoek en experiment. We willen de betrokkenheid van de primaire doelgroep verdiepen en daarnaast willen we gericht nieuwe doelgroepen met diverse achtergronden aantrekken.

Terugblik

In de afgelopen periode heeft haar nieuwe naam AGA LAB, voormalig Amsterdams Grafisch Atelier, verder ingebed. Dit blijkt o.a. uit de evaluaties van de artists-in-residence die AGA LAB juist opzoeken vanwege de ruimte die we bieden voor experimenten en crossovers. Voor de primaire doelgroep heeft AGA LAB naast de nieuwsbrief (2000 subscribers) vooral ingezet op sociale media, waarvan vooral Instagram een groeispruit heeft gemaakt van ca. 300 volgers in 2017 naar 2810 volgers in 2019. Instagram is een uitstekend medium voor onze achterban door het beeldende karakter en de mogelijkheid de community rondom AGA LAB zichtbaar te maken.

Uit de publieksenquêtes (Survey Monkey) en evaluaties (AiRs en workshops) blijkt dat de expertise (team) en de faciliteiten in de werkplaats goed scoren (7,8). De workshops werden in een gebruikersenquête zelfs gewaardeerd met een 8,7. De projecten en exposities in 2017 en vooral het jubileumjaar van 2018 t/m 2019 hebben naast de primaire doelgroep ook veel kunstgeïnteresseerden met diverse achtergronden en diverse interesses (publiek van het Allard Pierson Museum bijvoorbeeld) bereikt. Vooral *Cmd P for 2079* in 2019 zorgde voor een boost in zichtbaarheid in de media met posters en advertenties in kunstbladen, artikelen in De Groene Amsterdammer, NRC en Het Parool en aandacht van de vlog My Daily Shot of Culture, de BNO en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Een bijzondere bijdrage was het campagnefilmje *AGA LAB prints 60 years*, gemaakt en gedoneerd door reclamebureau KesselsKramer, wat de kijker in rap tempo meeneemt in de binnenwereld van AGA LAB, haar makers, het werk, het onderzoek, de mislukkingen en successen. Dit laatste geeft duidelijk aan wat van belang is in onze communicatiestrategie: als je eenmaal over de drempel bent van onze 'gym met druk- en inktverslaafden' is haast elke creatief verkocht. Zo'n blik en ervaring van binnenuit willen we meer inzetten in de komende jaren.

Voor de komende periode willen we doorgaan op de bovenstaande koers. Deze aanpak is vertaald in de onderstaande communicatie-matrix. Vanaf 2020 wil AGA LAB een nieuwe website ontwikkelen, waarmee we inzetten op het verdiepen van de betrokkenheid van de primaire doelgroep. Deze moet de kern van AGA LAB inzichtelijker maken, het gebruikersgemak verhogen en de toegankelijkheid verbeteren. Samen met gericht publieksonderzoek moet dit bijdragen aan de ontwikkeling van de dienstverlening en het versterken van de makerscommunity rondom AGA LAB. De nieuwe website moet ook beter aansluiten bij de doe-het-zelf functie van de werkplaats. Er worden modules ingebouwd waarmee gebruikers zelf tijd, een plaats en/of workshops kunnen reserveren, met daarnaast introductie-filmpjes over diverse technieken en een interactieve functie, bijvoorbeeld een log voor de artists-in-residence om hun kennis te delen. Voor het opzetten van de nieuwe website zullen we in het voorjaar van 2020 een innovatiesubsidie aanvragen.

Publieksonderzoek

Voor de periode 2020-2024 wil AGA LAB specifiek investeren in publieksonderzoek. De mate en intensiteit waarmee we diverse doelgroepen van ontwikkelinstel-

lingen bereiken is van een geheel andere orde dan galeries of musea. Daarom willen De Appel, CBK Zuidoost en AGA LAB (vanuit p_Oi en MOKER) publieksonderzoek laten uitvoeren op het bereik, en een ander onderzoek naar de maatschappelijke toegevoegde waarde van de ontwikkel- en presentatieinstellingen in Amsterdam.

Uitbreiden doelgroepen

Door extra activiteiten als *Print-in* met DJ Field Marshall Fred willen we het nachtleven in om jongeren te bereiken die zelf niet snel initiatief nemen om naar een maakplek te gaan. Door aansluiting te zoeken bij bijvoorbeeld hiphopmasters bij Podium Mozaïek, de uitvoering van het project *In from the Margins* waarin we met lokale partners met diverse achtergronden samenwerken, het aanstellen van ambassadeurs en het betrekken van kunstenaars uit het netwerk van o.a. de Thami Mnyele Stichting, Podium Mozaïek, Makers Unite en (sociale) collega's in onze buurt, werken we gestaag aan een betere representatie van ons publiek.

De communicatie-matrix geeft aan welke middelen voor welke doelgroep we zullen inzetten.

Doelgroep	Boodschap	Communicatiedoel	Middel/medium	Bereik
Studenten MBO, HBO	Kennis en ervaring met het vak, zelf creëren	Vergroten zichtbaarheid als collectieve maakplek	Persoonlijk contact, sociale media van instellingen, open praktijkdagen, workshops programma Mouth of Shark	1000
Academieverlaters	Betaalbaar starten en experimenteren	Zichtbaarheid, drempel verlagen, werven	Presentatie Praktijkdagen academies, rondleidingen, work-in-progress presentaties, workshops, Print-in met DJ FMF bij clubs De School, Radion, Apotheek. Panels, workshops rondom programmering (zie boven), open dagen	1000
Gevestigde makers	Goed faciliteren, kennisdelen	Zichtbaarheid, toegang versoepelen, breder/diverser werven	Panels en exposities. Nieuwe website, gebruikers-enquêtes. (Diverse) makers als ambassadeur; docent workshop; masterclasses; sociale media, nieuwsbrief, flyers galleries, externe presentaties, oproepen bij BNO, Dupho, kunstbladen	2000
Artists-in-residence	Realiseren onderzoek, experiment, en productie; internationaal netwerk vergroten	Internationale zichtbaarheid vergroten, informatie en toegang versoepelen, kennisuitwisseling zichtbaar maken	Oproepen bij Transartists, Resartists, calls naar internationale kunst-academies, publicaties in internationale kunstbladen zoals Grabado & Edicion; work-in-progress presentaties Bouwput; nieuwsbrief AGA LAB, sociale media (Instagram), nieuwe website (o.a. weblog)	1500
Geaffilieerde bedrijven, instellingen	Meerwaarde productie in eigen beheer; netwerk en kennis delen; kwaliteit print voor aankoop	Zichtbaarheid werk makers, residents en projecten vergroten; betrokkenheid vergroten	Oproepen vakbladen, nieuwsbrief, sociale media, flyers, posters events; Flyers POD, workshops; Persoonlijk contact.	500
Kunsliefhebbers, collectioneurs, specifiek(bio-art bv) geïnteresseerden	Kennis print-medium; netwerk (voor makers) vergroten; kwaliteit print voor aankoop	Zichtbaarheid werk makers, residents en projecten vergroten; netwerk verbreden en onderhouden	Oproepen vakbladen, nieuwsbrief, sociale media, flyers, posters events; Free publicity dagbladen Parool, NRC, Volkskrant	700
Publiek uit Amsterdam e.o.	Kennis print in kunst en design	Kenbaarheid geven aan het bestaan van AGA LAB	Open dagen 24 (Nieuw)-West; We make the city, BOUW Open (broed-plaats); panel; exposities Bouwputgallery; dagbladen en regionale blaadjes	4000
Bewoners, kinderen, jongeren uit buurt	Verbinding met de buurt; kennis over zelf maken	Stimuleren van creativiteit en verstevigen relatie buurt	Open dagen 24 (Nieuw)-West; We make the city, BOUW Open; workshops basisscholen en MBO's	500

5 PROGRAMMA

2020

Programming Artist in Residence programma – onderzoek door maken april-juni

Binnenlandatelier Mondriaan Fonds – i.s.m. STEIM

Kunstenaars kunnen gebruik maken van beide labs en expertise. Het verblijf is bij AGA LAB. De volgende twee kunstenaars zijn geselecteerd: Enriquez Guttierrez (Mexico) en Margré Steensma (Nederland). Zij hebben elk een werkperiode van twee maanden. Guttierrez richt zich tijdens zijn residency op live en creatieve coding (het live programmeren op een podium), waarmee hij een taal wil ontwikkelen voor audiovisuele expressie in real time, via print-installaties en (audio) hardware. Margré Steensma (NL) zal haar onderzoeksproject *The Waiting Room as a Healing Space* voortzetten met een textuur- en geluidstudie.

Scratch & sniff-onderzoek Mediamatic – AGA LAB

Een gezamenlijk onderzoek met Mediamatic vanuit het Aroma Lab naar scratch & sniff inkt. Het gaat om de toevoeging van geur in inkt die ontsnapt nadat een bovenlaag wordt afgekrabt. AGA LAB gaat door op het experiment van Sue Corke (AiR in 2008)¹⁷ in samenwerking met haar. Streven: een eigen formule ontwikkelen voor diverse geur/beelddragers, zodat kunstenaars hun horizon kunnen verbreden als het gaat om het creëren en uitbreiden van een geur-element in hun beeldend

¹⁷ Zie: <http://www.wecoloredthemoon.com/index.php/work/moon-scratch-a-sniff>

werk. En geur als element van het creëren van een identiteit.

Onderzoeksresidencies vanuit de AGA LAB AiR call

'Pushing the Margins' Met o.a. Cecilia Ramón (Argentinië), Eppark (Zuid Korea),

Buurtprogramma

Eendagszaak in samenwerking met Cascoland, workshops ontwikkelen in de werkplaats, Lodewijk van Deyselstraat.

Regulier programma (talentontwikkeling en educatie)

- gedurende het hele jaar: maandelijks (work in progress) presentaties AiRs in Bouwput Gallery
- april: Masterclass Bright Dark Matters, door Harmen Liemburg
- juli en oktober: Masterclasses Eyecandy (voor academiestudenten en alumni), Michiel Schuurman
- juni/september/november: Print-in met DJ Field Marshal Fred bij De School, Radion, Butchers Feast
- gedurende het hele jaar: basisworkshop diverse technieken (zeefdruk, ets, toyobo, digital fine art printing, painting plants)

- januari-maart/december: basisworkshops en verdiepingsreeks voor Artemis Academy
- januari-februari/oktober-november: basisworkshops zeefdruk en digital fine-art printing voor MediaCollege
- driemaal per jaar: basisworkshop Hout- en Meubileringscollege
- stageopdracht studenten Wageningen Universiteit, Painting Plants onderzoek.

Overig

- gedurende het hele jaar: 30 jaar Thami Mnyle Stichting (TMS): pressure cooking print workshops aan Adam Belarouchia (Marokko), Bernard Akoi Jackson (Ghana) en twee kunstenaars geselecteerd door TMS, Prince Claus Fund en Rijksmuseum. Bijdrage AGA LAB aan jubileum TMS
- april: workshop studenten Dirty Art Department, Sandberg instituut
- augustus: workshop (lasergesneden) houtdruk, Summercourse Bijzondere Collecties, Universiteit van Amsterdam
- CS 4, AGA LAB draagt jaarlijks een talent voor bij Media en Cultuur LAB van AVROTROS. CS is een talent-ontwikkelingsprogramma dat een podium en inspiratie biedt aan een nieuwe generatie mediamakers.
- Keuze 3Packagedeal Publishing Coalitie in samenwerking met Werkplaats Typografie, Sandberg Instituut en If I Can't Dance
- Hiphopmasters in Podium Mozaïek en ZEDZ (onder voorbehoud), deelname kunstenaar op voordracht AGA LAB

2021

programming Artist-in-Residence programma – onderzoek door maken

In from the Margins / EU project

AGA LAB nodigt de komende drie jaar elk jaar een maker die ervaring heeft met het gevoel van *displacement*¹⁸, en de interactie aangaat met de lokale omgevingen van de deelnemende printstudio's. Dit gebeurt binnen de context van een Europees samenwerkingsverband van vijf Europese collega's, zoals Edinburgh Printmakers(GB). Gedurende de residency organiseert AGA LAB in samenwerking met Podium Mozaïek, Beautiful Distress, eventueel CBK Zuidoost en lokale partners een parallel programma voor de divers betrokken

¹⁸ 'Displacement' in brede zin van het woord; kan vluchtelingen betreffen, voormalige immigranten in Nederland, geestelijk of lichamelijk gehandicapten en m.b.t. gender.

achterbannen met workshops. Inclusief bijeenkomst op Ljubljana Biennial met partners.

Growing matters / Zone2Source

april-juni: samen met Zone2Source richten we ons in dit project op onderzoeksprocessen rond zintuiglijkheid en tijdelijkheid in het ontwerpen/werken met plantaardige verfsorten, o.a. vanuit het Painting plants onderzoek. We benaderen gezamenlijk kunstenaars/ontwerpers om hiermee aan de slag te gaan. De kunstenaars/ontwerpers werken zowel in AGA LAB als in het Glazen Huis aan de ontwikkeling van het werk, in wisselwerking met de omgeving via o.a. workshops met publiek. Eind-presentatie in Het Glazen Huis.

Curator-residence / De Appel

juli-augustus: onderzoeks-residency van een curator uit het Curatorial programma van De Appel (call staat ook open voor andere curatoren). Verdieping eigen onderzoek in combinatie met de rol van print in hedendaagse kunst.

- Onderzoek Scratch & Sniff in samenwerking met Mediamatic
- Eendagszaak i.s.m. Cascoland in Nieuw West
- Onderzoek publieksbereik presentatie- en ontwikkelinstellingen / De Appel, CBK Zuidoost

Regulier programma

educatie & talentontwikkeling, zie 2020

2022-2024

- In samenwerking met Podium Mozaïek, artist-in-residence uitnodigen binnen Wees onzichtbaar (tot 2024)
- In from the Margins (2021-2023), artist-in-residence met lokaal programma, inclusief internationale bijeenkomsten EU partners, Amsterdam (2022), Edinburgh (2023).
- Binnenlandatelier in samenwerking met collega-instelling, 2022 en 2024
- Curator in residence in de zomers (doorlopend)
- Calls voor onderzoeksresidency's (keuze vraagstuk/thema in overleg met de artistieke adviseurs)
- Onderzoek maatschappelijke waarde en impact van presentatie- en ontwikkelinstellingen
- Continuering van het reguliere programma

'The presses are in good order and there is plenty of space. The staff, volunteers and interns have been wonderful'

***– Jacqueline Yuen-Ling Chiu (London)
2019***

6 TERUGBLIK

AGA LAB is in 2016 van naam veranderd om de lab en experimenteerfunctie te benadrukken. In haar missie en visie kwam de focus te liggen op onderzoek en experiment naast het faciliteren en ondersteunen van kunstenaars in de werkplaats. Met het stimuleren van crossover technieken wil AGA LAB ook bijdragen aan maatschappelijke thema's en social design. Bijzonder om te vermelden is ook het programma voor kleur- en pigmentonderzoek en onze inktplanten-tuin.

AGA LAB kan terugkijken op enkele succesvolle projecten waarvan zij initiator was. De expositie Experiments in Artistic Making, i.s.m. De Waag Society in Broedplaats Lely met Eva Pel, Debra Solomon, Claudia Doms en Kaleb de Groot toonde het veelzijdige resultaat van de crossover van oude en nieuwe technieken. Aansprekend was de presentatie van Eva Pel en Claudia Doms die hun AiR-verblijf veelzijdig hebben benut, met als resultaat een 3D showroom van objecten uit het 17e-eeuwse boek De wonderen der natuur van Jan Velten. Door het heen en weer bewegen van oude naar nieuwe technieken ontstond verdieping van het werk.

East Type West Type, een project rondom het typografisch onderzoek van de Libanese typografe Lara Captan en het project Guess Who Is Coming To Dinner Too van Patricia Kaersenhout illustreren de ambitie van AGA LAB om bij te dragen aan de ontwikkeling van een transnationale beeldtaal in de beeldende kunst en vormgeving.

East Type West Type was een samenwerking met Podium Mozaïek, GWA, Framer Framed en Lara Captan. Binnen het project was de crossover-presentatie van ontwerpers Maria Arnardottir (SE) en Kjersti Al Meriksen (NO) met performer Juan Carlos Goilo (Cur) het meest succesvol. Een installatie en performance gecreëerd in een pressure cooking residence van twee weken. Allen stapten uit hun comfort zone en vonden inspiratie voor hun praktijk. Door de combinatie met 24uur Nieuw-West en bovengenoemde expositie in Broedplaats Lely bereikte deze presentatie een lokaal en Amsterdams publiek. Tijdens het slotdebat van East Type West Type met Lara Captan, Richard Niessen, Our Polite Society, Asieh Dehghani o.l.v. Özkan Gölpinar werden diverse perspectieven en benaderingen van typografie gepresenteerd. Dat de integratie van niet-westerse typografie niet zo vlot gaat, bleek vooral door de beperkingen die ontwerpers ervaren van (internationale) opdrachtgevers (ook in het Midden-Oosten). Captan begint daarom bij de bron en interesseert jonge ontwerpers in Beirut via masterclasses voor het Oosters basis-lettertype.

Guess Who Is Coming To dinner Too was gebaseerd op The Dinner Table die Judy Chicago organiseerde in de jaren '70 als kritische reflectie op de rol van vrouwen in de maatschappij. Kaersenhout toonde aan haar dinertafel 36 zwarte vrouwen die hun plek in de wereldgeschiedenis verdienen. Het project bestond uit een gecommiteerd samenwerkingsverband van WOW Amsterdam, AGA LAB, sociale textielwerkplaats Gildelab en modeontwerper ByBrown. AGA LAB was mede-initiator, droeg bij aan het betrekken van de lokale community, de partners en was onderdeel van het maakproces. Het publieksprogramma met gerenommeerde gasten als de schrijver Astrid Roemer, hoogleraren Gloria Wekker en Philomene Essed (in de VS) trok een breed, divers en zeer geëngageerd publiek.

Het jaar 2019 stond in het teken van het 60-jarig jubileum van AGA LAB. Voor Cmd P for 2079 – een futuristische reis door de wereld van print – nodigden AGA LAB en curator Sofie Dederen vier kunstenaars (initiatieven) uit: Åbäke (GB/J), Emre Hüner (T/NL), Karin Ferrari (AU/I), ooooo*. Zij zijn bekend met het medium print, komen uit diverse disciplines en hebben allen een fascinatie met de toekomst in de vorm van science fiction, digitalisering en/of storytelling. Kunstenaars en conservatoren wisselden informatie uit over de collectie van het Allard Pierson Museum (waaronder de Bijzondere Collecties) ter wederzijdse inspiratie. Tot begin 2020 was de expositie te zien in het Allard Pierson in een eigen expositieruimte en als interventies op de historische afdeling van Nijl tot Amstel. Van 2 februari tot half maart 2020 toont het Vlaamse Frans Masereel Centrum de resultaten in de nieuwe expositieruimte in Kasterlee. Het project diende ook ter inspiratie voor toekomstige thema's voor AGA LAB en de aanpak en methodiek van de artist-in-residence periodes. We experimenteerden met onderbroken periodes met focus op resp. onderzoek, experiment en productie. De intense samenwerking van de kunstenaars en het team was zeer inspirerend voor beide partijen. Er werd geëxperimenteerd tot diep in de nacht – tot de uiteindelijk bijzondere resultaten gestalte kregen, die goed werden ontvangen door pers en publiek. Bovenstaande projecten tonen aan dat AGA LAB maatschappelijke thema's op een geheel eigen wijze onder de aandacht brengt.

Ondanks het succes van Cmd P for 2079 kunnen we concluderen dat dit project met AGA LAB als projectleider een maatje te groot was. Het was een intensief traject met een breed samenwerkingsverband van Allard Pierson, Frans Masereel Centrum, een curator en vier internationale kunstenaars. Deze ervaring en onze beschikbare capaciteit hebben ons doen besluiten de komende jaren meer te focussen op de kern van onze maak- en onderzoeksplek en ons bij projecten te

beperken tot twee of drie kunstenaars tegelijkertijd, met minder complexe samenwerkingsverbanden of aan te sluiten bij bredere samenwerking, zoals bij de EU-aanvraag In from the Margins, waarin het projectleiderschap elders ligt. Bovenstaande ervaringen hebben ook geleid tot een meer gestructureerde begeleiding van de artists in residence en het betrekken van externe adviseurs of curatoren bij thematische werkperiodes en projecten.

Van de vorige beleidsvoornemens zijn enkele plannen niet uitgekomen. Zo is het plan om samen met ontwerp-bureau MakkingBey en het Platform Werkplaatsen op internationaal niveau te werken aan oplossingsrichtingen voor maatschappelijke vraagstukken niet doorgegaan. De tijdsinvestering die nodig is voor een gezamenlijke aanvraag en de beperkte capaciteit van de werkplaatsen maakten dat dit bijzondere plan uiteindelijk niet doorgezet kon worden.

Met een startsubsidie van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie voor het onderzoek naar plantaardige inkt en kleurpigmenten zijn we in 2018 gestart met de verbreding van het betrokken netwerk: Bio Art Laboratoria, Wageningen Universiteit en de Design Academy Eindhoven. De ontwikkeling tot een programmasubsidie konden we niet doorzetten vanwege de toenmalige capaciteit van het onderzoeksteam. Met de assistentie van een ontwerper, studenten en gecommiteerde vrijwilligers zetten we dit onderzoek en het onderhoud van de inktplantentuin voort waardoor het een structurele inspiratie- en kennisbron voor ontwerpers lokaal, landelijk en internationaal (AiRs) blijft. Ook met betrekking tot de inktplantentuin geldt dat we ons op onze kern blijven richten: jaarlijks AiR's selecteren die aspecten van het onderzoeksproces uitlichten geflankeerd door een uitgebreider publieksprogramma om het jaar, met lokale en internationale verbindingen.

Enkele kunstenaars die sinds lang aan AGA LAB verbonden zijn organiseerden in 2018 een groepsexpositie van gebruikers en richtten deze zelf in, als cadeau aan het AGA LAB-team. De expositie van zo'n 97 kunstenaars was als reünie zeer geslaagd, maar qua aansluiting bij de visie en werkwijze van AGA LAB minder gelukkig uitgevoerd.

'I learned a lot from the people here, you learn all techniques in a deep way. I grew as an artist and reached my goal'

**– Ezequiel Melero
(Argentina)
2020**

Het AiR programma trok afgelopen jaren een brede groep kunstenaars en ontwerpers met o.a. Hage Mukwendje (Na), Atta Kwami (Ghana), Thierry Oussou (Benin), Laura Meseguer (Sp), Yasuyoshi Botan & Hirokichi (J) i.s.m. ontwerper Hannie van den Bergh, Glen Lasio (I), Asahi Sugai (J), Yvon Ariese (NL), Ling Chiu (Ch/GB). Eind 2019 startten we met de geselecteerde kunstenaars uit de call Pushing the Margins waarvan op dit moment alleen Mimasu's periode afgerond is. Enkele geselecteerde kunstenaars waren: April Gertler (VS/DId), Yusuke Mimasu (J), Cecile Ramon (VS), Vasundhara Pachisia (VS), Eppark (Z Korea).

Werkperiodes van lokale kunstenaars brachten bijzondere projecten of experimenten voort, zoals Didi Lehnhausen (kleuronderzoek in de geestelijke gezondheidszorg door ingenieus fotochemisch afdrukproces), Suzanne Bernardt ('footprints' van gevonden schoenzolen op Mediterrane stranden, in litho), Judith Westerveld (Iemands Moederstaal – blinddruk met toyobo prints toonden de verwarring en complexiteit van het leren van een andere taal), Novo Typo (doe-het-zelf ontwerpen; inclusief papier en inkt), Melanie Corre (installatie 'Stone Carriers' met zeefdruk op papier). De onderlinge uitwisseling tussen internationale en lokale kunstenaars werkt inspirerend en maakt dat er duurzame verbanden tot ver over de grenzen ontstaan.

De aanloop voor de doe-het-zelf werkplaats toont de aantrekkelijkheid die het printmedium nog steeds heeft. Gemiddeld maakten per jaar zo'n 300 Amsterdamse kunstenaars en ontwerpers gebruik van de studio. Enkele namen: Anika Schwarzlose (D), Patricia Kaersenhout, Elisa van Joolen, Michiel Schuurman, ZEDZ, Lego Lima, Tinca Veerman, Sophia Bentoh, Ilona Plaum, Eva Pel, PEIM, Carolina Aboarrage (Braz), Marcio Pontes (Braz), Marnix Postma.

In de afgelopen periode heeft AGA LAB diverse investeringen gedaan voor de langere termijn. AGA LAB's trekkersrol voor de hernieuwde fase van Broedplaats BOUW droeg bij tot een duurzame en inspirerende vestiging op deze plek. Financieel hebben we een investering kunnen doen in een zeer milieuvriendelijke filter op de zeefdrukafdeling met behulp van een lening van het Kwadraatfonds en een bijdrage van het Prins Bernard Cultuurfonds. Zoals gezegd zoeken we voor nieuwe of aanvullende apparatuur samenwerking met andere initiatieven of instellingen, zoals met het Nijmeegse Knust/ Extrapool en het MediaCollege Amsterdam.

'Tijd, ruimte en vrijheid hebben ervoor gezorgd dat ik mijn doelen heb behaald. Merci, ik heb er van genoten'

**– Emma Verhulst
(Antwerpen)
2019**

TEAM

Kristien van den Oever *Directeur*
Maarten Schuurman *Technisch begeleider zeefdruk*
Ayesha Ghaoul *Technisch begeleider litho, ets*
Alex de Vocht *Technisch begeleider digitaal*
Danijela Vukolic *Office manager*
Geert Schriever *Coördinator Artist in Residence*

Bestuur

Rob Huisman *Voorzitter*
Frank Vos *Penningmeester*
Marlou Thijssen *Secretaris*
Carolien Glazenburg
Bruni Hofman
Kitty de Jong
Ilona Plaum
Parmila Khubsing

Artistiek-inhoudelijke commissie

Femke Dekker
Natasja Kensmil
Sofie Dederen
Aukje Dekker
Fleur van Dodewaard

Painting Plants

Naan Rijks, Lucila Kenny

Riso

Joyce Guley, Jan Dirk de Wilde

Vormgever

Anne van Geffen

Vrijwilligers

Eva Maria Aguilar
Juna Horstmans
Frans van Dijk
Olga Ganzha
Anne van Geffen
Nagham Assaf
Dan Gonen
Asif Iqbal
Renata Kellerova
Harlette Leardi
Amber Schrama
Geert Schriever
Wouter Vannisselroy
Otto Webster
Wasco
Eoin Carey
Laura Haagen
Alex Walker
Marylin Sonneveld
Maia Machen
Fabio Nucci
Laura Ittures
Sigrid Bannenbergh
Andy Baylie
Klair Mooney
Esther Wijnacker
Dorien Kamminga

Stagiairs

Serena Jajani (It), Lol Gallimore (Ire),
Yasmin van Rooijen, Virgil Sana